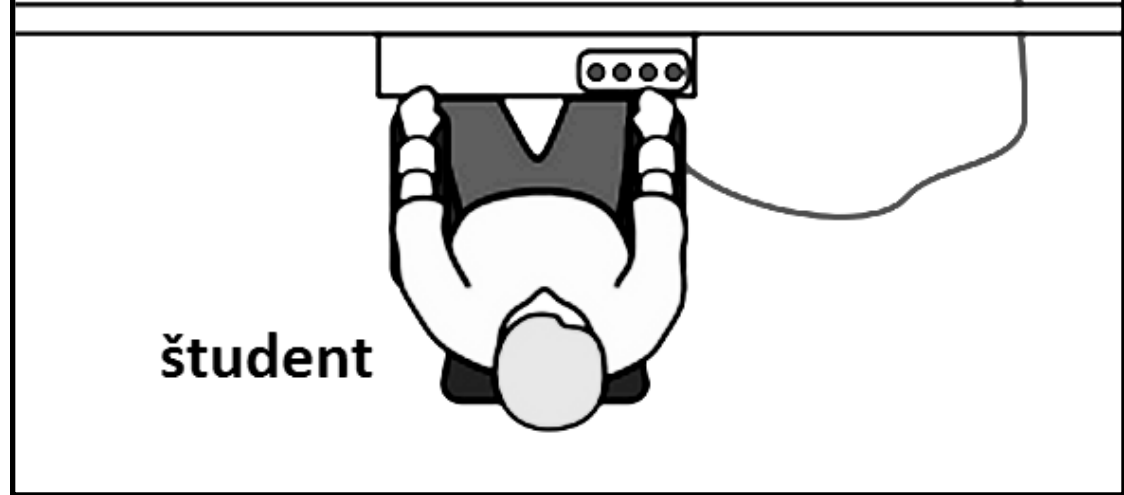
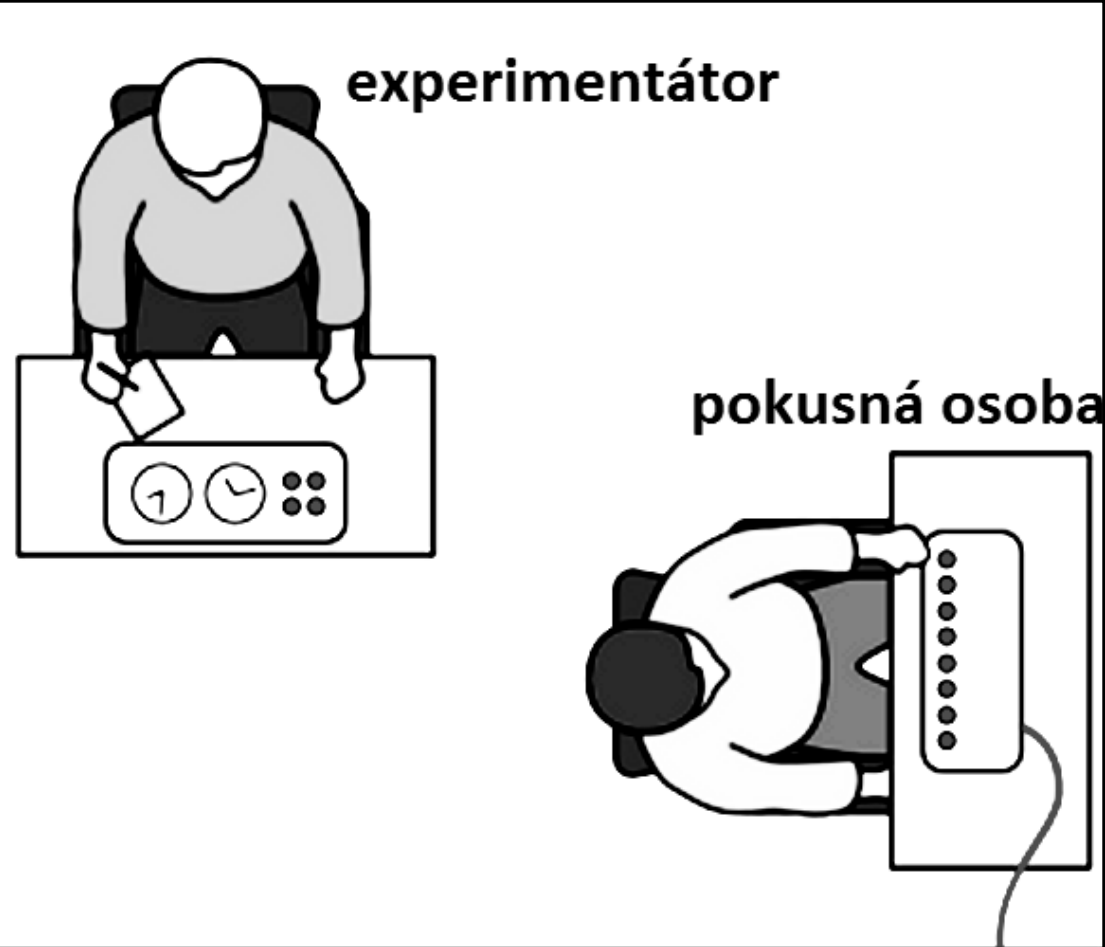

Problematika ľudskej agresivity v zrkadle manipulácie a poslušnosti voči autorite II.

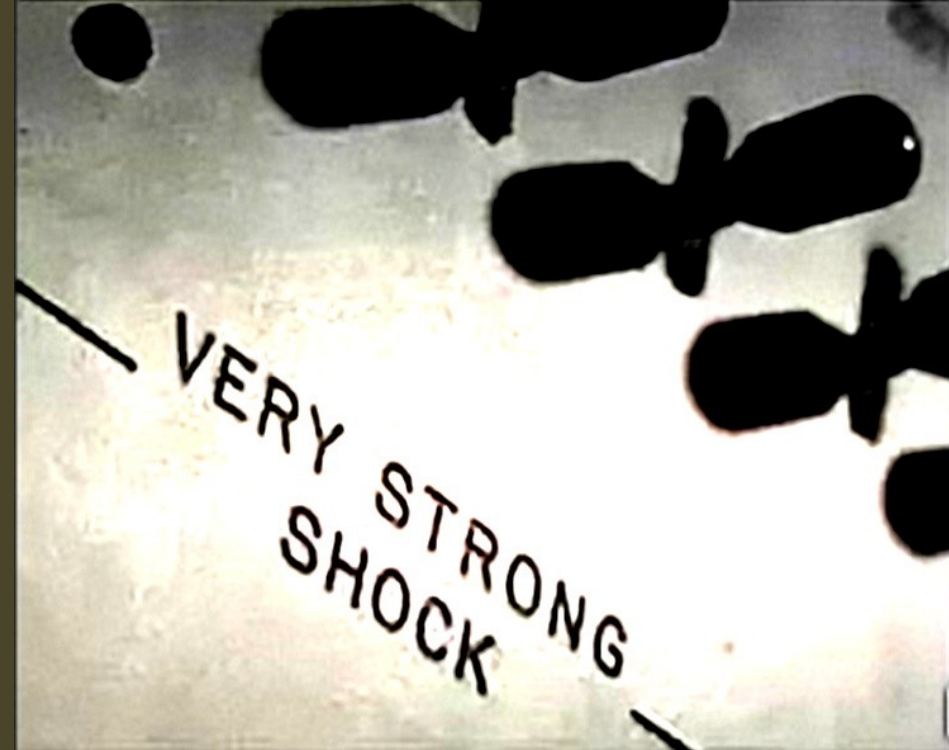

Milgramov

sociálno-psychologický
experiment

dokumentuje, kam až sa
niekedy človek nechá
dohnať príkazmi druhej
osoby, ako veľmi môže
človek podľahnúť tlaku
autority

Zo 40 pokusných osôb úplne uposlúchlo rozkazy experimentátora až 26. Zvyšných 14 pokusných osôb prerušilo experiment na niektorom bode.

1. sila sklonu k poslušnosti
2. mimoriadne napätie a citový stres pokusných osôb vyvolané priebehom pokusu

„Tento pokus sa síce dá interpretovať ako nový dôkaz toho, ako ľahko sa dá človek odľudštiť, ale reakcie pokusných osôb ukazujú skôr opak – na existenciu silných vnútorných síl, vďaka ktorej je nám krutosť neznesiteľná. Ukazuje to, že pri skúmaní krutosti v reálnom živote je dôležité brať v úvahu nie len kruté správanie samo o sebe, ale tiež, často nevedome, zlé svedomie tých, ktorí sa podrobujú autorite. Milgramov pokus dobre znázorňuje rozdiel medzi vedomými a nevedomými aspektmi správania, i keď získané výsledky neboli k tomuto výskumu využité.“

(Fromm, 1997)

„Pomerne obyčajní ľudia, ktorí proste len plnia svoje úlohy a nepociťujú žiadne osobné nepriateľstvo, môžu byť podnietení k jednaniu v hrôzostrašnom procese ničenia.“

A ešte horšie: i keď sú im na vlastné oči predvádzané otrasné dôsledky ich jednania, ktoré si uvedomujú, a keď sa im potom povie, že majú robiť činy, ktoré sú v ostrom protiklade s ich základným morálnym presvedčením, potom len málokto disponujú dostatočnou odolnosťou, aby sa postavili autorite na účinný odpor.“

(Milgram, 1988)

Prekvapivé výsledky pokusu je možné vysvětlit:

- přenášáním zodpovědnosti na autoritu
- přenášáním zodpovědnosti na oběť

V čom vidí samotný Milgram „ochotu“ mnohých ľudí k bezpodmienečnej poslušnosti?

„Človek nežije ako izolovaná bytosť, ale spája sa do skupín, ktoré mu poskytujú ochranu. Vytvára sa hierarchická štruktúra, ktorá dáva skupine väčšiu šancu na prežitie, zaisťuje jej súdržnosť a vnútornú stabilitu. Ak je v skupine jasne určená pozícia každého člena, obmedzujú sa tým medzi nimi trecie plochy. Napadnutie hierarchie vyvoláva často násilie. To znamená, že stabilná spoločenská organizácia podporuje súčasne schopnosť skupiny vyrovnávať sa s prostredím a znižuje prostredníctvom regulácie vzťahov vnútri skupiny vnútorné násilie.“

Dva modely sociálneho vedomia:

1. V autonómnom stave sa ľudia správajú podľa vlastného svedomia, hodnôt a ideálov. To znamená, že väčšina ľudí je poctivá, láskavá k druhým a väčšinou neagresívna
2. Keď si však ľudia myslia, že jednajú ako výkonní zástupci niekoho iného, sú tieto ich kvality potlačené. Milgram sa domnieva, že dôležitou funkciou tohto potlačenia je predchádzať sociálnym konfliktom či hostilite a zabezpečiť, aby autorita vodcu nebola ustavične spochybňovaná.

Ako porozumieť poslušnosti v Milgramových experimentoch?

- Sociálne normy
- Stály dohľad
- Nárazníky
- Ideologické ospravedlnenie

Záver

Ukazuje sa, že ľudia, ktorí nevybočujú z normálu, čo sa týka miery vrodenej agresivity, sú schopní sa za určitých podmienok správať natoľko agresívne, že ich jednanie nabera patologických foriem.

Milgramove pokusy jasne dokumentujú, že takto agresívne sa správajúci ľudia nemusia byť ku svojmu jednaniu fyzicky (ale ani kruto psychicky) donucovaní, a už vôbec im nemusí ísť o holý život.

Disciplína nie je sama o sebe pozitívnym alebo negatívnym javom. Záleží v akom kontexte sa uplatňuje.

Ďakujem za pozornosť